

Wat is Ketterij?

Alle Schriftaanhalingen komen uit de Statenvertaling 2004¹ of 1977. Vertaling, plaatjes en voetnoten door M.V.

Voorwoord van de vertaler

Het woord “ketter...” komt voor in 1 Kor 11:19; Gal 5:20; 2 Pt 2:1; Tit 3:10. Dit door ons gebruikte Nederlandse woord komt eigenlijk van het Franse “cathare”: lid van de sekte der “katharen”, ontleend van het Griekse *katharos* wat “rein” betekent”.

In de grondtekst van het Nieuwe Testament (Textus Receptus) staat uiteraard niet *katharos* (de middeleeuwse aanduiding) maar wel (*h)airetikos*:

1 Kor 11:19; Gal 5:20; 2 Pet 2:1, “ketterijen”: (*h)aireseis*
Tit 3:10, “een kettters mens”: (*h)airetikon anthrópon*

Hiervan komt het Engelse woord *heretic* (*ketter*), meervoud *heresies* (*ketterijen*), en wordt zo in de King James Version gebruikt:

1 Kor 11:19; Gal 5:20; 2 Pet 2:1: “heresies”
Tit 3:10: “heretic”

Het is erg twijfelachtig of de vroegere “katharen” wel waren wat wij vandaag onder “kettters” verstaan. Wij hebben immers maar één (negatieve) bron: de verdorven Rooms-katholieke kerk en de maatschappij die onder haar invloed stond. De katharen wilden terugkeren naar de reinheid in apostolische tijden, en de verzaking van de wereld. De term “katharen” kan indertijd ook als verzamelnaam gebruikt zijn voor alles wat zich van de Roomse kerk afscheurde.

Apologetiek² is waarschijnlijk het meest verkeerd begrepen bedieningsterrein in de Kerk vandaag. Wat bedoeld wordt als beschermingsmiddel wordt dikwijls verweten verdeeldheid te veroorzaken.

De apologetische vleugel van de Kerk kan gezien worden als een mecanicien die naar het geluid van een auto luistert, onder de motorkap kijkt en het probleem diagnosticeert. Als wij ons wenden tot zo’n automecanicien die bekwaam is op te sporen wat fout loopt, of wat er binnenkort fout zou kunnen lopen, dan zouden wij hem zeker erkentelijk zijn. Maar met betrekking tot apologeten willen de meesten niet horen wat zij zeggen omdat dit hen uit hun comfortabele positie kan halen, of zij willen het gewoon niet horen, namelijk dat iemands favoriete leraar fout zou kunnen zijn en hen misleidt.

Er bestaan honderden apologetische contra-cult³-bedieningen, en er zijn er veel meer nodig vanwege de grote toename van cults [zie verder: [DOC](#) of [PDF](#)] en valse leringen.

De Kerk heeft zich op terreinen begeven die haar uitdagen, van zowel vanbinnen als vanbuiten. Alles wat geschud kan worden is in beroering. Elke leer die de Kerk praktiseert wordt uitgedaagd door hen die zeggen dat zij ons in de waarheid willen leiden. Wat de kern van bezorgdheid is geworden ligt binnenin de Kerk zelf. Velen hebben in de Kerk polemieken gevoerd voor haar bescherming. Het is evident dat als we valse leer vinden buiten de Kerk, zoals die van de Jehovah’s getuigen of de Mormonen, iedereen kan instemmen met het probleem. Maar als er valse leer binnenin de Kerk wordt gevonden, dan wordt dat een delicate kwestie, en indien uitgesproken en aan de kaak gesteld, wordt dat dan fout bevonden.

---

¹ Herziene Statenvertaling (HSV), Deeluitgave 2004. Dit is geen nieuwe vertaling maar een hertaling naar modern Nederlands. In de Verantwoording staat o.a.: Uitgangspunt is de Statenvertaling en de door de toenmalige vertalers gebruikte handschriften van de Bijbel ... Soms stuiten we op een onjuiste vertaling en is een wijziging aangebracht.

² Apologetiek: dat deel van de theologie dat zich bezighoudt met de verdediging en verbreiding van het christendom.

³ Cult: een groep verbonden in een intense devotie tot een persoon, ideaal of ding; een systeem van geloven en rituelen die vals zijn. Zie het verschil tussen cult en sekte “Acht Kenmerken van Georganiseerde Ketterij”: [DOC](#) of [PDF](#).

Prediker 1:9 zegt dat “er niets nieuws is onder de zon”. Wat vroeger in het geheim werd geleerd wordt nu openlijk geproclameerd. Wij zijn nu in een tijd beland dat wij nodig moeten weten wat we geloven, of wij zullen bezwijken onder de vele fluisterende of roepende stemmen in de wind. In plaats van aberrante⁴ leer “ketterij” te noemen, worden vandaag zij die deze aberrante leraars ontmaskeren bestempeld als “ketterij-jagers”⁵.

Wat is ketterij?

Ketterij kan gedefinieerd worden als een afstappen van de christelijke orthodoxie, de leer of praktijk die terug te voeren is tot de leringen van de apostelen: “het geloof, dat eenmaal de heiligen overgeleverd is” (Judas 1:3).

Bijbelse ketterij betekent dikwijls een ontkennen van de fundamentele geloofspunten die in de Kerk werden aangehangen en die gegrond zijn op de Bijbel. In deze betekenis slaat het op groepen die de fundamentele christelijke leer afwijzen en die zich afscheiden van de historische Kerk.

Ketterij kan ook gedefinieerd worden als de overbenadrukking van een veronachtzaamde waarheid, of een waarheid die zo tot in het extreme wordt uitvergroot dat ze niet meer als bijbelse waarheid aanzien kan worden. Ketterij kan ook uitgaan van een nieuwe openbaring of profetie, en dat is dikwijls de gevaarlijkste soort. Verdeeldheid brengende foute leringen binnenin de Kerk kunnen veel destructiever zijn voor het ware geloof dan die van buitenaf. De apostel Judas waarschuwde ons hiervoor.

Er wordt gezegd dat de Waarheid zichzelf wel verdedigt. Deze uitspraak is niet enkel onbijbels maar is desastreus. Kijk naar al de cults en sekten die vlak voor onze neus floreren. Stel u voor dat er nooit iets was gezegd tegen deze bewegingen. De meesten van hun leraars kwamen uit de christelijke Kerk (1 Joh 2:19). Wij hebben het hier niet over iets onbeduidends. Het is een oorlog geworden binnen de Kerkmuren, geestelijke muren die ons juist zouden moeten beschermen. Maar in plaats daarvan wordt het blootstellen van dwaling, en dit te toetsen aan de Schrift, vandaag wijd en zijd aangeklaagd, en zij die moedig genoeg zijn om ertegen in te gaan worden ervan beschuldigd liefdeloos en onvriendelijk te zijn en worden bestempeld als “ketterij-jagers”.

Maar in onze tijd wordt de ketterij vaker gevonden dan getrouwheid. U hoeft niet ver te zoeken, het bevindt zich gewoonlijk vlak onder uw neus. Men hoeft niet aan muggenzifterij te doen want de enorme manifestaties ervan zijn te zien in de media en op de kansels. Het is de plicht van herders om misleidende leringen te identificeren. Wij hebben behoefte aan een onderscheidingsvermogen dat vanaf de waarheid en de feiten opereert. Wij moeten geen oordeel uitbrengen over het onbekende (zoals iemands motivatie) tenzij zij duidelijk met woord en daad hebben aangetoond dat ook dat verdraaid is. Als wij rotte appels ontdekken dan moeten die verwijderd worden, voor ieders veiligheid.

Er worden ook bepaalde dingen beoefend die wij niet zomaar ketterij zouden kunnen noemen. Ze kunnen vals zijn, en schadelijk voor iemands geestelijke gezondheid, maar zij zullen iemands geestelijke leven niet fundamenteel aantasten. Alhoewel wij zeggen dat bepaalde mensen ketters zijn, of dat zij ketterij brengen, spreken wij geen oordeel uit over hun ziel. Alle ketterijen zijn bedrieglijk en destructief in verschillende graden. Maar, er zijn bepaalde leringen die een ziel zeker ruïneren. Indien dat niet opgemerkt wordt, zullen deze bedriegerijen de mensen echt naar de verdoemenis leiden.

Het is aangetoond dat de meesten die valse leringen brengen, of zij die leiders zijn in cults, begonnen zijn met slechts één stap in de verkeerde richting (gewoonlijk door het gezag van de Bijbel in vraag te stellen) of die naar een geheel nieuwe interpretatie van belangrijke Schriftplaatsen geleid

⁴ Aberrant: afwijkend.

⁵ Eng. “heresy hunters”.

werden. Eén ding is zeker: iemands houding bij correctie zal aantonen of zij verder deze neerwaartse weg van de trots zullen vervolgen.

De meeste mensen denken dat als wij enkel de waarheid prediken, wij dan niet over dwaling hoeven te spreken. Maar dwaling sterft een erg langzame dood en moet ontmaskerd worden door de waarheid. Gevaarlijke bacteriën verlaten het lichaam dikwijls niet vanzelf, niet door correct te eten. Ze moeten met antibiotica bestreden worden. De schrijvers van de bijbelgeschriften geloofden niet in het concept van “enkel de waarheid leren”. Zovele brieven spreken in hun belangrijkste thema's over de valse zienswijzen en praktijken die oprezen en die de waarheid uitdaagden in de vroege Kerk. (1 Korinthiërs, Galaten, Kolossenzen, 2 Thessalonicenzen, 2 Johannes, Judas, enz.). De gelovigen werden geleerd wat waarheid is én werden gewaarschuwd tegen wat vals is.

Hoe moeten wij een bijbelse beoordeling uitoefenen?

De Bijbel leert en moedigt ons aan om te oordelen, niet te negeren. Er zijn twee belangrijke Griekse woorden die vertaald worden met “onderscheiden”. Het ene is *anakrinó*, en het andere *diakrinó*:

anakrinó: ondervragen, verhoren, uitvorsen, onderzoeken, het voorlopig onderzoek leiden.

diakrinó: scheiden, schiften, uitkiezen, onderscheiden; beoordelen, beslissen.⁶

Het soort oordeel dat Jezus afkeurde in Matt 7:1⁷ is een oordeel dat bedoeld is als afkeuring of veroordeling van iemand of iets voordat de kwestie gehoord en onderzocht werd. Wij moeten niet te snel zijn om negatief te oordelen, om het voordeel van de twijfel te geven. Maar als een daad of uitspraak vals bevonden wordt, dan moeten wij ons hoofd niet in het zand steken en hopen dat het allemaal wel vanzelf zal overwaaien.

Het meest geciteerde en misbruikte vers in de Bijbel, door oecumenisten en de nieuwe ‘profeten’ en ‘apostelen’, is Mattheüs 7:1:

“Oordeelt niet, opdat gij niet geoordeeld wordt”

Het wordt misbruikt door hen die weten dat zij aangevallen kunnen worden. Het is een ‘bescherm-paraplu’ voor valse leraars die elke inspectie en aansprakelijkheid uit de weg gaan. Maar Christus zegt:

“Oordeel niet naar wat voor ogen is, maar **vel een rechtvaardig oordeel**” (Joh 7:24).

De Schrift moet in zijn context gelezen worden. In de volgende verzen 2-5 van Mattheüs 7 vinden we dat vers 1 refereert naar hypocriet oordeel, niet naar hen die oprecht willen onderscheiden of een leraar of lering waar is of vals. Iemand met een balk in zijn ogen moet niet iemand beoordelen met een splinter in zijn oog. Met andere woorden: wij kunnen een ander niet beoordelen voor zijn zonde als wij dezelfde zonde beoefenen. Wanneer u zelf goed ziet, dan pas kan u de splinter verwijderen uit het oog van uw broeder.

In Joh 7:24 zegt de Heer Jezus “oordeel niet naar wat voor ogen is, maar vel een rechtvaardig oordeel”. De Heer zegt hier: oordeel zonder kwaadwilligheid en zorg dat je de feiten kent. Zo moeten wij eerst onszelf onderzoeken en onze motieven controleren. Als wij een lering onderzoeken dan is dat geen hypocriet oordelen. Wij doen dat omdat Gods Woord het ons gebiedt. De Bijbel noemt dit “strijden voor het geloof” (Judas 1:3). Dit is niet ons persoonlijk oordeel maar dat van God, vermits Hij reeds over de materie gesproken heeft. Als wij dan iemand een zondaar noemen dan zijn WIJ het niet die deze stelling innemen, maar God. Er is een evenwicht tussen Gods bepalingen, iets fout vinden (oordelen), en noodzakelijke bescherming.

Als iets schadelijk is voor anderen, iets dat de waarheid geweld aandoet, dan worden wij aange-moedigd om er iets over te zeggen, niet het te negeren. Als wij weten dat iets fout is, dan wordt het zonde wanneer wij er niet over spreken. Maar we moeten hierbij een juiste geesteshouding hebben. Omdat mensen niet zozeer luisteren naar het inhoudelijke van woorden dan wel naar de attitude,

⁶ Nederlandse vertaling volgens het Prisma Handwoordenboek Grieks-Nederlands, 1992.

⁷ “Oordeelt niet, opdat gij niet geoordeeld wordt”, of in de Textus Receptus: *mè krinete ina mè krithète*.

willen zij dikwijls niet horen wat iemand zegt. Zij zoeken naar een excuus om de uitdager te berispen in plaats van op de kwestie in te gaan.

Jezus noemde valse leer “het zuurdeeg van de farizeeën”. We moeten dus voorzichtig zijn met wat we geestelijk eten. Jezus zei verder:

“Maar wacht u van de valse profeten, die in schaapsklederen tot u komen, maar van binnen zijn zij grijpende wolven” (Matt 7:15).

Hoe kunnen wij valse profeten kennen, tenzij we een beoordeling maken op basis van Gods Woord? Als wij weten dat er valse profeten en leringen zijn, zou dan het nalaten van een onderzoek niet automatisch betekenen dat de schapen blootstaan aan aanvallen van “grijpende wolven”? Een wolf wil zijn eigen soort beschermen, niet de schapen. Ontwikkelde christenen leven altijd in een houding van onderscheiding, omdat zij Gods Woord van de waarheid meer liefhebben dan al het andere. Zij willen alles beoordelen aan dat Woord:

“Want een ieder, die de melk deelachtig is, die is onervaren in het woord der gerechtigheid; want hij is een kind. Maar voor de volmaakten is de vaste spijs, die door de gewinning de zinnen geoeffend hebben, tot onderscheiding beide van het goede en van het kwade” (Hb 5:13-14).

Zij zullen alles doen om bedrog te vermijden in plaats van te denken dat dit een onmogelijkheid is.

Als wij duidelijk spreken over de ketterijen buiten de Kerk, is het dan niet hypocriet te zwijgen over dezelfde of gelijkaardige leringen die binnenin de Kerk opduiken? Moeten wij ons zorgen maken over het onkruid in de tuin van de burens, en niet eerst in die van ons? Moeten wij niet zorgvuldiger omspringen met hen die tot Christus' Lichaam behoren dan hen die buiten zijn? Het doel is herstel, niet veroordeling. Maar zoals iedereen wel weet is het haast onmogelijk een samenkomst te beleggen om de dwaalpredikers toe te spreken. Dat is niets nieuws:

“Ik heb aan de gemeente geschreven; maar Diótrifes, die onder hen de eerste zoekt te zijn, neemt ons niet aan. Daarom, indien ik kom, zo zal ik in gedachtenis brengen zijn werken, die hij doet, met boze woorden snaterende tegen ons; en hiermede niet vergenoegd zijnde, zo ontvangt hij zelf de broeders niet, en verhindert degenen, die het willen doen, en werpt ze uit de gemeente” (3 Joh 9-10).

Zij die een valse leer brachten werden door de apostel Johannes niet genegeerd, noch geliefd. Hij vertelde hoe Diótrifes tegen hem had gesproken “met boze woorden snaterende”. Hij hield vol in de valse leer en wilde de eerste onder hen zijn en vertoonde trots en zelfverheffing. Johannes vermaande verder:

“Geliefde, volgt het kwade niet na, maar het goede. Die goed doet, is uit God; maar die kwaad doet, heeft God niet gezien” (vers 11).

Wat deed Diótrifes verkeerd? Hij wilde niet dat de apostel naar de gemeente zou komen en een onderhoud met hem zou hebben. Hij werd de eerste cult-leider in de nieuwtestamentische Kerk.

Wanneer in het verleden het woord “orthodox” werd gebruikt, dan stond dit in verband met de apostolische geloofsbelijdenis. Dit werd zo begrepen door allen die zich christen noemden. De meeste van de vroege ketterijen in de kerk gingen om de persoon van Christus en Zijn komen in het vlees. Een van deze was de gnostiek⁸ dat geestelijke kennis betrok van subjectieve ervaringen. Het was mystiek, subjectief en werd hoger geacht dan de Schriften.

Ook was er het Montanisme, begonnen bij Montanus, een voormalig heidens priester die geloofde dat de Parakleet nog steeds nieuwe informatie gaf. Montanisten waren profeten met falende voorspellingen. Wij kunnen dit vandaag nog in werking zien in vele charismatische en pinksterkerken.

---

⁸ Gnostiek (v. Gr. gnosis = inzicht, kennis), verzamelnaam voor een pluriforme godsdienstig-wijsgerige stroming, die vooral in de eerste eeuwen n.C. grote betekenis had, maar ook later momenten van herleving kende. De aanhangers streefden naar het heil door geheime, alleen voor ingewijden gereserveerde kennis (gnosis). Deze kennis heeft betrekking op het goddelijke en bovenaardse machten, maar is ook inzicht in het wezen van de mens. Het ontvangen van de gnosis is iemands geestelijke opstanding uit de doden. De geest moet zich van de gebondenheid aan het lichaam bevrijden (Encarta 2002).

Zij brengen vandaag het “rhema woord” dat het geschreven woord overschrijft. De Schrift legt de nadruk op de Logos (het Woord) niet de rhema⁹.

De vroege Kerk wist goed wat ketterij was en zij draaiden daar geen doekjes om. Zij noemden zulke mensen als Marcion¹⁰ kettters. Alhoewel wij niet snel iemand als ketter mogen bestempelen, mogen wij er ons zeker niet van weerhouden een lering ronduit kettters te noemen als dat een feit is.

Vanaf de vroege kerk tot op vandaag heeft de ketterij zich op vele gebieden uitgebreid, niet enkel met betrekking tot de persoon van Christus. Ketterij vermomt zich als Gods waarheid en dikwijls zijn de vervalsingen goed opgesmukt, soms schijnbaar beter dan de waarheid. Door deze vermomming kunnen zij een kerk insluipen en de mensen op hun hand krijgen wier aandacht op het uiterlijk is gericht en niet op de inhoud. Wij moeten ons herinneren dat Satan Jezus niet trachtte te misleiden door de waarheid aan te vallen, maar door de waarheid te verdraaien. Hij gebruikte het woord van God maar het werd uit zijn context gehaald om zo een verkeerd motief te dienen.

Moeten wij Luther beschuldigen van “ketterij-jagerij”? Hij moest zich verzetten tegen de doctrinaire leringen van zijn tijd. Hij had de integriteit om een ferm standpunt in te nemen, zonder te weifelen voor “de waarheid van het Evangelie” (Kol 1:5). Meer dan een miljoen martelaren zijn gestorven om ons de geloofswaarheden door te geven die wij vandaag bezitten. Zij moesten valse leringen aan de kaak stellen en ze weerstaan. Is hun dood vandaag van geen betekenis meer?

Vandaag hebben de ketterse toppers de volgende kenmerken:

Ketterijen over OPENBARING: Leringen die verdraaien, ontkennen of toevoegen aan de Schrift door valse claims van apostolisch of profetisch gezag.

Ketterijen over GOD: Leringen die valse goden promoten of die de ware natuur van God verdraaien.

Ketterijen over de MENS: De leer dat wij alles zijn als wat Jezus is, en dat wij een gelijke of meer macht en gezag hebben dan die van Hem.

Ketterijen over CHRISTUS: Ontkenning van Zijn uniek Heerschap; Zijn echte menselijkheid en Godheid (zijn ware identiteit), en zijn fysieke opstanding.

Ketterijen over de REDDING: Ontkenning van het Evangelie dat gecentraliseerd is op de verzoening door Christus' dood aan het kruis en zijn werk voor onze redding. Bewering dat de Heer in de hel verder heeft geleden.

Ketterijen in bepaalde PRAKTIJKEN: Het leren van legalisme¹¹, mensen onder de oudtestamentische wet stellen of mens-gemaakte wetten alsof ze bijbels zijn en verplicht.

Het Griekse woord voor “ketterij” (*hairesis*) wordt op verschillende manieren gebruikt in het Nieuwe Testament. Het wordt gebruikt om er een “sekte” mee aan te duiden, zoals b.v. die van de fari- zeeën sadduceeën (Hand 5:17; 15:5; 24:14; 24:5; 26:5; 28:22). Dit woord wordt ook gebruikt voor een schisma dat in de Kerk ontstaat en een afscheiding van de gezonde leer (1 Kor 11:19; Gal 5:20). Het wordt gebruikt voor foute leringen in de Kerk door valse leraars en valse profeten (2 Pet 2:1), en voor ketterse mensen (Tit 3:10).

---

⁹ Sommige charismaten zeggen: “God is sinds de afsluiting van de canon niet uitgesproken. Hij openbaart zich nog steeds. Er wordt een onbijbels onderscheid gemaakt tussen *logos* en *rhema*. Logos verwijst dan naar het geschreven objectieve Woord van God, terwijl rhema wordt verstaan als een door de Geest beademd woord van God. Onder leiding van de Heilige Geest wordt een logoswoord dan een rhema woord, dat een verborgen boodschap in een objectieve tekst openbaart”. Dit opent listig de weg tot buitenbijbelse leringen, “verborgen boodschappen” en “nieuwe openbaringen”.

¹⁰ Marcion (Gr.: Markion) (Sinope, Pontus, eind 1ste eeuw – ca. 160), stichter van een christelijke tegenkerk, was door zijn vader, de bisschop van Pontus, volgens zijn bestrijders op grond van immoreel gedrag, geëxcommuniceerd. In de jaren 138/139 trok hij naar Rome, waar het in 144 op grond van zijn afwijkende leer kwam tot een breuk met de christelijke gemeente en de stichting van een eigen kerk. (Encarta 2002).

¹¹ Legalisme is dan ook de leer van de rechtvaardiging door werken.

KETTERIJ IS

- Schismatiek:** Het heeft mensen die afgescheiden zijn van de leer der apostelen om een andere leer te praktiseren.
- Ontkennend:** Het ontkent bepaalde essentiële waarheden die belangrijk zijn voor een evenwichtige zienswijze.
- Zelfdefiniërend:** Het definieert zichzelf met eigen maatstaven, niet die van God.
- Verdraaiend:** Het verdraait de eigenlijke betekenis van de Schrift maar zal de Schrift gebruiken als bewijs voor eigen interpretaties.
- Afwijkend:** Het wijkt af van de context van de passage en staat niet langer voor de waarheid zoals die is neergeschreven.
- Afnemend:** Het doet af aan het gezag van de Schrift en zal dikwijls iemands woord of openbaring boven de Schrift verheffen.
- Diabolisch:** Het is diabolisch in zijn intentie om een individu, groep van mensen of lokale kerk te bedriegen, door het propageren van dingen die niet uit God zijn (Efeziërs 4:14-16).
- Satanisch:** Het kan teruggevoerd worden tot “de vader van de leugen” (Joh 8:44) die ofwel persoonlijk ingrijpt, of door middel van zijn koninkrijk, om de trotse, propagerende persoon te besturen. Deze persoon kan al dan niet bewust weten of hij gebruikt wordt om die dwaling te promoten.

Ketterij verwekt ketterij. Het zet haar nageslacht sneller op de wereld als ouders hun kinderen. Aanvankelijk zal ze niet zo schadelijk lijken, tot ze volwassen wordt. Als er genoeg tijd overheen gaat kan ketterij zo verwoestend zijn als kanker (dat begint met één enkele cel en eindigt met de aantasting van het hele lichaam). Sprekend over valse leer zegt Paulus:

“Weet gij niet, dat een weinig zuurdesem het gehele deeg zuur maakt?” (1 Kor 5:6).

Dwaling sterft een langzame dood. Er moet zowel snel als correct mee gehandeld worden, of haar kanker zal zich verspreiden als gangreen. Zoals Jezus zei tot de farizeeën:

“... gij reist zee en land rond, om een Jodengenoot te maken, en als hij het geworden is, zo maakt gij hem een kind der hel, tweemaal meer dan gij zijt” (Matt 23:15).

Het enige wat dit kan tegenhouden is “discernment”¹², onderscheidingsvermogen. Dit betekent dat iemand zich actief bewust is van de waarheid en alles daaraan toetst.

SCHEURINGEN

“Zij zijn uit ons uitgegaan, maar zij waren uit ons niet; want indien zij uit ons geweest waren, zo zouden zij met ons gebleven zijn; maar dit is geschied, opdat zij zouden openbaar worden, dat zij niet allen uit ons zijn” (1 Joh 2:19).

Johannes schrijft over hen die ontkenden dat Jezus in het vlees is gekomen (zij geloofden niet dat God als mens naar de aarde kwam en lichamelijk opstond). Zij weken af van de leer der apostelen. Vandaag zijn er andere afwijkingen opgestaan, die even vals zijn, en geven aanleiding tot scheuringen, zijvertakkingen in de belijdende Kerk. Alle ketterij verdeelt, het scheidt de mensen van de waarheid van de apostelen. De waarheid, van de andere kant, verdeelt niet in de boze betekenis maar in de goede betekenis. Jezus zei dat men enkel vóór of tegen Hem kon zijn, en dat men ofwel verstroot ofwel bijeenvergaart. Ons wordt gezegd en geleerd geen andere leer aan te hangen, en zo

---

¹² Wij zouden dat “onderscheidingsvermogen” noemen. Volgens *Longman Dictionary 2003* betekent “discernment”: 1. de bekwaamheid om goede beoordelingen te maken over personen en dingen, 2. de bekwaamheid iets op te merken of te begrijpen.

tonen wij onze liefde voor Hem. Vele mensen zijn verward geworden door de extreme leringen en openbaringen die vandaag continu blijven stromen.

“Want ten eerste, als gij samenkomt in de gemeente, zo hoor ik, dat er **scheuringen**¹³ zijn onder u; en ik geloof het ten dele; want er moeten ook **ketterijen**¹⁴ onder u zijn, **opdat zij, die oprecht zijn, openbaar mogen worden onder u**” (1 Kor 11:18-19).

“De werken van het vlees nu zijn **openbaar**; welke zijn ... **ketterijen**¹⁵” (Gal 5:19-20).

Paulus' geschriften maken duidelijk dat deze schisma's (scheuringen) ervoor zorgen dat de beproefden openbaar zullen worden. “Deze *haireseis* zijn als een magneet die ongezonde en onbestendige geesten aantrekken” (Findlay).

God staat valsheid toe om de Kerk volwassen te maken in leer en waarheidszin. De Kerk kan zo geoefend worden in onderscheidingsvermogen (discernment) en leren om te gaan met broeders die een gevaar worden binnen de muren van de Kerk. Wij moeten hen niet met het zwaard bevechten en geestelijk doden, maar evenmin hen behandelen als oprechten. Als zij geen berouw krijgen en voortgaan in het verspreiden van hun dwaling, dan moeten zij openbaar genoemd, veroordeeld en uiteindelijk uitgesloten worden, voor het welzijn van de broeders. De bedoeling hiervan is ook hen terug te brengen tot herstel, niet hen te vervloeken. Alleen God zal voor dat laatste de ultieme rechter zijn.

AFWIJKINGEN - Geld

Het aan de kaak stellen van valse doctrines en praktijken is een nooit eindigende taak, ze houden nooit op. Twee keer zei Jezus:

“Is er niet geschreven: **Mijn huis zal een huis van gebed genoemd worden voor alle volken? Maar u hebt het tot een rovershol gemaakt**” (Markus 11:17; vgl. Joh 2:13-16).

Is het vandaag anders? De rovers komen in Gods huis en bestellen Gods volk. Wie van de hedendaagse zogenaamde “gezalften” heeft ooit zijn stem verheven tegen de rovers in de kerk? Nee, maar zij verheffen zich luid tegen degenen die hen in vraag stellen en die de ballonnen doorprikken op hun christelijke fuif. De dieven komen Gods huis binnen, halen profijt uit de naïevelingen en stelen zo Gods volk. Wie zal het voor hen opnemen? Zeker niet de welvaartspredikers van vandaag!

Profetie voor loon

“En zij zullen door gierigheid¹⁶, met gemaakte woorden, koopwaar van u maken” (2 Petrus 2:3).

Paulus schreef aan Timotheüs:

“Breng deze dingen voortdurend in herinnering en betuig voor de Heere dat zij geen woordenstrijd voeren, die nergens toe dient dan tot verderf van de toehoorders” (2 Tim 2:14).

Met andere woorden: er zijn er die iets leren of beloven dat niets oplevert maar hen ruïneert die er zich aan overgeven.

In verband met de dwaalleraars wijst Judas op de verleiding van Bileam, de rebellie van Korach (vers 11), en verder:

“murmureerders, klagers over hun staat, wandelende naar hun begeerlijkheden; en hun mond spreekt zeer opgeblazen dingen, de personen verwonderend ter wille van het voordeel” (Jud 16).

Petrus sprak van hen die “de weg van Bileam” volgen:

“Die de rechte weg verlaten hebbende, zijn verdwaald, en volgen de weg van Balaam, de zoon van Bosor, die het loon der ongerechtigheid liefgehad heeft” (2 Pet 2:15).

---

¹³ Gr. *schismata*.

¹⁴ Gr. *(h)aireseis*.

¹⁵ Gr. *(h)aireseis*.

¹⁶ Gr. *pleonexia*: voordeel, winst; superioriteit; overmacht; hebzucht, aanmatiging (Prisma G/N). Kantt. 15 Satenvertaling: “Namelijk aangedreven zijnde, dat is, om vuil gewins wil, Tit. 1:11”.

Bileam (of Balaäm) was een profeet die zich liet betalen voor de uitoefening van zijn gave, net zoals zovele Tv-profeten vandaag. Stel u de vraag: als er geen geld op tafel zou komen, zou dan de grote meerderheid van die profeten niet opstappen of vertrekken naar andere oorden?

“En er zijn ook valse profeten onder het volk geweest, gelijk ook onder u valse leraars zijn zullen, die verderfelijke ketterijen bedektelijk invoeren zullen, ook de Heere, Die hen gekocht heeft, verloochenende, en een haastig verderf over zichzelf brengende” (2 Pet 2:1)

Petrus onderscheidt valse leraars van valse profeten (alhoewel iemand beide kan zijn). Doorheen de Oude en Nieuwe testamenten worden wij gewaarschuwd tegen valse leringen en leraars. Zowat elk boek in de Bijbel bevat een waarschuwing tegen dwaling en valse leer. Vele van deze boeken werden voor dat doel geschreven.

Valse profeten en leraars in Deut 13 en 18; Jes 9:14; 43:27; Jer 5:30-31; 23:25v. Jezus waarschuwde tegen valse profeten en leraars in Mt 7:15; 24:23-24; Mk 13:6, 21-22. We worden gewaarschuwd door Paulus in 2 Kor 4:1-5; 11:13-14; Gal 1:8-9; Kol 2:8; 2 Th 2; 1 Tim 1:3-4; 4:1-2. Door Petrus in 1 Pt 5:8-9; 2 Pt 2:1-3. En door Johannes in 1 Joh 2:18-23; Op 2:2; Jud 3-17.

In Hand 8:9-25 was er een tovenaars, genaamd Simon, die de mensen van Samaria zag luisteren naar de boodschap van Filippus en die bevrijd werden van demonen en genezen. Hij was voordien gekend als een man met grote krachten, waarvan de mensen dachten dat die uit God waren. De mensen keerden zich van hem af en hingen de evangelieboodschap aan (en zichzelf ook) en werden gedoopt. Zij volgden Filippus en hoorden over Christus en Zijn Koninkrijk en zagen de wonderen die verricht werden. De apostelen in Jeruzalem werden erbij geroepen opdat deze mensen de Heilige Geest zouden ontvangen.

Simon zag de manifestatie van een gave wanneer de apostelen hun handen legden op de discipelen van Samaria, en hij bood hen geld aan om ook deze gave te verkrijgen. Hij werd de eerste persoon die de kracht van de Heilige Geest wilde kopen met geld. Petrus berispte hem en zei: “Uw geld zij met u ten verdere, omdat gij gemeend hebt, dat de gave Gods door geld verkregen wordt” (vs 20). Petrus zei hem dat zijn hart niet recht was en dat hij zich moest bekeren van zijn boosheid, en ook: “gij zijt in een gans bittere gal en samenknoping der ongerechtigheid” (vs 23). Daarna vroeg hij Petrus voor hem te bidden dat geen van de dingen die Petrus had gezegd over hem zouden komen.

Maar de geschiedenis toont aan dat hij geen berouw kreeg maar zich verhardde. Vroege kerkvaders aanzagen Simon Magus (Hand 8:10) als de vader van het [Gnosticisme](#) (dat vandaag heeft bijgedragen aan de Eenheidsgedachte). Van hem wordt gezegd dat hij het gnostieke werk “De Grote Openbaring” heeft geschreven, waarin Simon de Messias is, niet Jezus. Menander was een van Simons discipelen en hij predikte dat zij die hem volgden niet zouden sterven, en dat Jezus niet gekruisigd was maar Simon Magus.

“Mirakel-olie”. <http://www.bible.ca/>.

Vandaag wordt de zalving aangeboden in doekjes, flesjes, boeken, muziekopnames en in een waaier van andere eigenaardigheden. De zalving wordt verkocht als kleine objecten zoals fetisjen. “Koop dit of dat ... het is zo zalvend”. Mensen schenken het aan anderen opdat ook zij die zalving zouden genieten.

“Mirakel-water”. <http://www.myfortress.org/>

“... want er wordt iets meegedeeld als u deze tape beluistert. Ik wil nu niet spookachtig of mysterieus klinken, maar er zit iets krachtigs in het zich bezighouden met opwekkingsmuziek (revival mu

sic). Het vuur van de opwekking kan u in beroering brengen als u luistert naar de songs van de Brownsville revival” (“Don Moen Discusses Music at Brownsville Assembly”, *Pentecostal Evangel*, Nov. 10, 1996).

Ik heb velen horen zeggen dat deze of gene leer, of muziekopname, “gezalfd” is en dat als u het koopt, dit uw leven zal veranderen. De zalving kan zowat in vanalles gevonden worden, behalve dan, zoals we vergeten hebben, dat Hij reeds in ons is en niet in levenloze objecten, en u hoeft er geen cent voor te betalen.

De Heilige Geest was niet het eigendom van de apostelen voor de verkoop of uitdeling ervan. Velen vandaag zijn in dezelfde val getrapt en denken dat als zij iemand betalen die handelt als een apostel, of als zij bepaalde dingen kopen, zij dan een zalving zullen ontvangen. Zij verliezen er hun geld aan en worden gevangen in een valse zienswijze.

DIABOLISCH - De leer

“Predik het Woord. Volhard daarin, gelegen of ongelegen. Weerleg, bestraf, vermaan, en dat met alle geduld en onderwijs. Want er zal een tijd komen, dat zij het gezonde onderwijs niet zullen verdragen, maar zij zoeken wat hun gehoor streelt en zullen voor zichzelf leraars bijeenrapen naar hun eigen begeerten. Ze zullen hun oren van de waarheid afwenden en zich keren tot fabels” (2 Tim 4:2-4).

“En er zijn ook valse profeten onder het volk geweest, gelijk ook onder u valse leraars zijn zullen, die verderfelijke ketterijen bedektelijk invoeren zullen” (2 Petrus 2:1).

“Indien iemand tot u komt, **en deze leer niet brengt**, ontvang hem niet in huis, en zegt tot hem niet: Wees gegroet. Want die tot hem zegt: Wees gegroet, die heeft gemeenschap aan zijn boze werken” (2 Joh 10-11).

Er bestaat geen twijfel over wie Johannes hier schrijft:

“Een ieder, die overtreedt, en niet blijft in de leer van Christus...” (2 Joh 9v).

Laten we dus blijven in de leer van Christus zoals die opgeschreven is in de Heilige Schrift.

Vandaag worden vele valse leraars en valse profeten de huiskamers ingebracht via radio, TV, internet, muziek en literatuur, zonder kritisch onderzoek te doen. Zij zijn beroemd, maar hoe is dat zo gekomen? Hoe kunnen wij hen kennen tenzij wij hun ‘Jezus’ beoordelen, en hun ‘Geest’ en hun ‘Evangelie’, in het licht van Gods Woord? Paulus zei van zulke predikers:

“Want zulke valse apostelen zijn **bedrieglijke** arbeiders, **zich veranderende in apostelen van Christus**. En het is geen wonder; want de satan zelf verandert zich in een engel des lichts. Zo is het dan niets groots, indien ook zijn dienaars zich **veranderen**, als waren zij dienaars der gerechtigheid; van wie het einde zal zijn naar hun werken” (2 Kor 11:13-15).

In de verzen 14 en 15 lezen we dat deze predikers de dienaren zijn van Satan. Paulus zegt dat zij zich veranderen om zich voor te doen zoals zij doen. Zij doen zich voor alsof zij geestelijk gezag hebben NET ALS de apostelen. Hoe? Door goddelijke ‘openbaringen’ en wonderen. Zij brengen een andere Jezus, een andere Geest en ander Evangelie:

“Want indien hij, die komt, **een andere Jezus** predikte, die wij niet gepredikt hebben, of indien gij **een andere geest** ontvingt, die gij niet hebt ontvangen, of **een ander Evangelie**, dat gij niet hebt aangenomen, zo verdroegt gij hem met recht” (2 Kor 11:4).

Een andere Jezus - een die wil dat u rijk bent zoals Hij. Een die niet wil dat u op een of andere manier lijdt, die wil dat u altijd gezond bent en die u altijd wilt genezen door UW geloof. Als wij mensen horen zeggen dat zij een beetje ‘God’ zijn of een ‘Messias’ dan leren zij polytheïsme, niet monotheïsme. Zij leiden mensen naar een ander concept van God en de mens.

Een andere Geest - die u zelf kan beheren, in plaats van Hij (de echte Heilige Geest). Zij leiden mensen naar een ander concept van God en de mens.

Een ander Evangelie - de leer van de verzoening is veranderd in iets anders.

“Ik verwonder mij, dat gij zo haastig wijkende van hem, die u in de genade van Christus geroepen heeft, overgebracht wordt tot **een ander Evangelie**; daar er geen ander is; maar er zijn sommigen, die u beroeren, en het Evangelie van Christus willen verdraaien. Doch al ware het ook, dat wij, of een engel uit de hemel u een Evangelie verkondigde, buiten hetgeen wij u verkondigd hebben, die zij vervloekt. Gelijk wij te voren gezegd hebben, zo zeg ik ook nu weer: Indien u iemand een Evangelie verkondigt, buiten hetgeen gij ontvangen hebt, die zij vervloekt” (Gal 1:6-9).

Vandaag lopen veel mensen, die buiten de Kerk staan, het occulte achterna, want zij willen krachten. Maar het motief van christenen is werkelijk niet anders wanneer zij een “gezalfde” achternalopen voor krachten en wonderen. Het is daarom dat Jezus zei:

“Het boos en overspelig geslacht verzoekt een teken” (Mt 12:39; 16:4).

“Als u geen tekenen en wonderen ziet, zult u beslist niet geloven” (Joh 4:48).

Er is een groot verschil tussen het zoeken van de **PERSOON** van Jezus en het zoeken wat Hij voor ons doet.¹⁷

ONZE REACTIE

Afscheiding: wij horen geen gemeenschap met hen te hebben.

“En hebt geen gemeenschap met de onvruchtbare werken der duisternis, maar bestraft ze ook veeleer” (Ef 5:11).

“En wij bevelen u, broeders, in de Naam van onze Heere Jezus Christus, dat u afstand neemt van iedere broeder die ongeregeld wandelt en niet naar de overlevering die hij van ons ontvangen heeft” (2 Thess 3:6).

Van bij het begin van de Kerk worden wij gewaarschuwd tegen verdeeldheid (schisma's, scheuringen, wat ketterij betekent).

“En ik bid u, broeders, neemt acht¹⁸ op hen, die tweedracht en ergernissen aanrichten tegen de leer, die gij van ons geleerd hebt; en wijkt af¹⁹ van hen” (Rom 16:17).

Wij moeten hen in het oog houden en ons van hen afwenden !

Paulus maande Timotheüs aan om zich af te scheiden van hen die een andere leer brengen:

“Als iemand een andere leer brengt en zich niet houdt aan de gezonde woorden van onze Heere Jezus Christus en aan de leer die in overeenstemming is met de godsvrucht ... Wend u af van dit soort mensen” (1 Tim 6:3-5).

Paulus schreef aan de Thessalonicenzen:

“En wij bevelen u, broeders, in de Naam van onze Heere Jezus Christus, dat u afstand neemt van iedere broeder die ongeregeld wandelt en niet naar de overlevering die hij van ons ontvangen heeft” (2 Thess 3:6).

“Als iemand niet gehoorzaam is aan ons woord door middel van deze brief, maak hem als zodanig bekend en laat u niet met hem in, opdat hij tot inkeer komt. En beschouw hem niet als een vijand, maar vermaan hem als een broeder” (2 Thess 3:14-15).

Hier zien we opnieuw dat zulke correcties niet alleen tot bescherming van de Kerk dienen maar ook de bedoeling hebben de ongehoorzamen te winnen, als dat mogelijk is.

---

¹⁷ Zoeken wij de Heer Jezus te dienen of zoeken wij alleen maar van Hem te krijgen? Willen wij naast Hem bekleed worden met eer, krachten en wonderen, of willen wij Zijn weg van het lijden en de vernedering opgaan? Zie verder “[Christus, Kruis en Lijden](#)” en “[Lijden en Strijd in het christelijke leven](#)” op mijn site.

¹⁸ Gr. *skopein*: in het oog houden.

¹⁹ Gr. *ekklinó*: afwenden, zich afwenden van.

Zij wijzen Gods gezag af (dat van Christus: Matt 7:21), maar verrichten wonderen en werpen demonen uit in Zijn naam (vgl. Matt 7:21-23). Ik vraag u: wie zien wij dit vandaag doen en slaan profijt uit hun bediening?

Hoe hen terechtwijzen

“Wijs hen daarom streng terecht, opdat zij gezond mogen zijn in het geloof” (Tit 1:13).

Een strenge terechtwijzing is in hun eigen voordeel om terug recht te lopen.

“En verwerp de dwaze en onverstandige strijdvrage, in het besef dat zij twisten veroorzaken. Een dienstknecht van de Heere moet niet twisten, maar vriendelijk zijn voor allen, bekwaam om te onderwijzen, en iemand die de kwaden kan verdragen. Hij moet met zachtmoedigheid hen onderwijzen die zich verzetten. Misschien geeft God hen eens bekering, om tot erkenning van de waarheid te komen, en zij uit de strik van de duivel weer mogen ontwaken, levend gevangen als zij waren door hem, om zijn wil te doen” (2 Tim 2:23-26)

“Broeders, indien ook een mens overvallen ware, door enige misdaad, gij, die geestelijk zijt, brengt de zodanige terecht met de geest der zachtmoedigheid; ziende op uzelf, opdat ook gij niet verzocht wordt” (Gal 6:1).

Afhankelijk van de situatie moeten wij terechtwijzen of corrigeren in een geest van zachtmoedigheid en niet vanuit de hoogte, maar **wij moeten beslist spreken** en niet een stilzwijgen bewaren. Wij moeten goed onderscheiden of iemand gewoon zichzelf bedriegt, of dat hij een wolf in schaapskleren is. Wij moeten in staat zijn een persoon het voordeel van de twijfel te geven, tenzij alles duidelijk is.

Paulus schreef aan Titus:

“**Verwerp** een ketters mens²⁰ **na een eerste en tweede vermaning**. Weet dat zo iemand het spoor bijster is en dat hij zondigt en het oordeel al in zichzelf draagt” (Tit 3:10-11).

Wij moeten *niet blijven* proberen om vrede te maken met iemand die valsheid beoefent - zij zijn een vijand van God geworden. Het kan best zijn dat zij dat zo niet aanvoelen., en kunnen in feite denken dat zij nooit zo kort bij de waarheid zijn, maar hun praktijken zijn inconsequent met wat God te zeggen heeft. Wij moeten Zijn Woord volgen, niet onze gevoelens.

Getrouwe wachters hebben altijd de schapen gewaarschuwd tegen de gevaren van hen die een valse leer brengen. Zij identificeren hen bij naam. Het is soms niet genoeg om hun leer aan te pakken zonder hen zelf te identificeren. Jonge lammeren zullen het niet begrijpen en verwoest worden door die wolven indien zij niet duidelijk gewaarschuwd worden.

Nadat Ananias en Saffira hun woord niet hielden, veroordeelde Petrus hen als leugenaars vóór alle broeders (Hand 5:1-4). Zij stierven in dat oordeel, en dat toonde aan dat God wilde dat de Kerk eerlijk en zuiver zou zijn. Door deze gebeurtenis waren de mensen streng aangemaand hun woord te houden en correct te wandelen. Vandaag wordt dit voorbeeld echter in averechtse zin gebruikt, namelijk om hen te bedreigen die correct wandelen en die een ware zorg tonen voor hun broeders die bedrogen worden.

Paulus oordeelde de Galaten als “uitzinnigen”:

“**O gij uitzinnige Galaten**, wie heeft u betoverd, dat gij de waarheid niet zoudt gehoorzaam zijn; voor wier ogen Jezus Christus te voren geschilderd is geweest, onder u gekruisigd zijnde? Dit alleen wil ik van u leren: hebt gij de Geest ontvangen uit de werken der wet, of uit de prediking des geloofs? Zijt gij zo **uitzinnig**? Daar gij met de Geest begonnen zijt, voleindigt gij nu met het vlees?” (Gal 3:1).

Dit was omdat zij terugkeerden naar bepaalde werken van de oudtestamentische wet. Vraag: zou u daarom de apostel Paulus smalend een “ketterij-jager” noemen?

Zelfs toen Petrus zich schuldig maakte aan een onschriftuurlijke praktijk confronteerde Paulus hem daarmee in het openbaar:

---

²⁰ Gr. (*h*)*airetikon anthrópon*: ketters mens.

“En toen Petrus te Antiochië gekomen was, weerstond ik hem in het aangezicht, omdat hij te bestraffen was. Want eer sommigen van Jakobus gekomen waren, at hij mee met de heidenen; maar toen zij gekomen waren, onttrok hij zich en scheidde zichzelf af, vrezende voor hen, die uit de besnijdenis waren. En ook de andere Joden veinsden met hem; alzo dat ook Bárnabas mede afgetrokken werd door hun veinzen. Maar toen ik zag, dat zij niet recht wandelden naar de waarheid van het Evangelie, **zeide ik tot Petrus in aller tegenwoordigheid**: Indien gij, die een Jood zijt, naar heidense wijze leeft, en niet naar Joodse wijze, waarom noodzaakt gij de heidenen naar de Joodse wijze te leven?” (Gal 2:11-14).

De kwestie ging over redding: door het houden van de wet of door genade. Dit voorbeeld kan geëxtrapoleerd worden tot elke valse praktijk, zoals zij die menen geld te moeten geven om meer zegen te ontvangen, of zij die iemand aan enig deel van de oudtestamentische wet willen onderwerpen.

Paulus ontmaskerde publiekelijk Hymeneüs en Alexander - twee vijanden van het Evangelie. Paulus schreef aan Timotheüs:

“Dit gebod leg ik u op, mijn zoon Timotheüs, in overeenstemming met de profetieën die voorheen over u zijn uitgesproken, opdat u in deze dingen **de goede strijd strijdt**. En behoud het geloof en een goed geweten. Sommigen hebben dit verworpen en hebben in het geloof schipbreuk geleden. Bij hen horen Hymeneüs en Alexander, die ik aan de satan overgegeven heb, opdat zij het lasteren²¹ zouden afleren” (1 Tim 1:18-20).

Gods ware dienstknechten moeten een goede strijd strijden, en hen bij naam noemen die afgeweken zijn van het geloof, opdat anderen niet dezelfde weg zouden opgaan. Paulus spreekt van “het geloof” als een systeem van leringen, doctrines. Deze mannen hadden schipbreuk geleden en Paulus ontmaskerde hen in het openbaar om de schapen te beschermen.

Petrus, Paulus en Johannes beoordeelden alle leer of die goed of fout was, en wij kunnen er zeker van zijn dat dit Gods goedkeuring wegdroeg. In 2 Timotheüs 4:10 beoordeelde Paulus een man met de naam Demas, en waarschuwde voor hem. In dezelfde brief (2:17) waarschuwde hij, met vermelding van namen, voor de ketterijen van twee anderen. Paulus deed veel aan beoordeling en evaluatie als het om valse leraars ging.

“En hun woord zal uitzaaien als de kanker. Tot hen behoren **Hymeneüs en Filétus**” (2 Tim 2:17).

“Want **Demas** heeft mij in de steek gelaten, omdat hij de tegenwoordige wereld heeft liefgekreken ... **Alexander**, de kopersmid, heeft mij veel kwaad aangedaan. Moge de Heere hem vergelden naar zijn werken. Wees ook u voor hem op uw hoede, want hij heeft onze woorden zeer tegengestaan” (2 Tim 4:10, 14-15).

Het is duidelijk dat het hier niet gaat om een persoonlijk probleem (Matt 18) maar om een probleem van doctrine. Hymeneüs, Filetus en Alexander weerstonden de leer van Paulus. Zo werden zij vijanden van de waarheid.

Er is geen aanwijzing dat Paulus zich eerst tot deze mannen wendde om hen te spreken over hun valse leringen, zeker al omdat hij in die tijd een gevangene was. De verwijzing naar een privéberisping in Mattheüs 18 (een tekst die regelmatig wordt gebruikt om het bijbelse gebruik van openbare correctie onderuit te halen) staat in het enkelvoud en gaat over iemand die zondigt in een persoonlijk conflict met een broeder. Het gaat daar niet over het berispen en ontmaskeren van valse leraars. En de feiten liggen in de praktijk zo dat velen (inbegrepen schrijver dezes) hebben getracht zulke mannen en bedieningen te contacteren zonder enige respons van hen te krijgen.

“Doe uw uiterste best om uzelf welbeproefd voor God te stellen, als een arbeider die zich niet behoeft te schamen en die het Woord van de waarheid recht snijdt. Maar ontwijk het onheilig, leeg gepraat. Want zij die zo spreken, zullen steeds meer in goddeloosheid toenemen. en **hun woord zal uitzaaien als de kanker**. Tot hen behoren Hymeneüs en Filétus. Zij zijn van de waarheid afgeweken door te beweren dat de opstanding reeds heeft plaatsgevonden en breken het geloof van sommigen af” (2 Tim 2:15-18; ook 2 Thess 2:1-3).

---

²¹ Gr. *blasphèmein*: godslasterlijk spreken (blasfemie).

Valse leer kan bij velen het geloof omverwerpen. Paulus noemde de valse leraren van zijn tijd bij naam om de Kerk te beschermen. Is die behoefte veranderd? Zouden wij vandaag niet hetzelfde moeten doen?

Jeremia berispte een andere profeet als volgt:

“En de profeet Jeremia zeide tot de profeet Hananja: Hoor nu, Hananja! de HEERE heeft u niet gezonden, maar gij hebt gemaakt, dat dit volk op leugen vertrouwt” (Jer 28:15).

Nathan ging naar David en ontmaskerde zijn zonde:

“Toen zeide Nathan tot David: Gij zijt die man! (2 Sam 12:7)

De man die de hoogste plaats bekleedde werd hier berispt door iemand met een lagere rang.

Wat het uitdagen van valse leraars betreft was de Heer Jezus veel intenser bezig dan de apologeten vandaag wens te doen. Voortdurend waarschuwde hij voor het oordeel van de hel. Hij berispte voortdurend de religieuze leiders die de mensen wegvoerden van de correcte interpretatie van het Woord.

Johannes de Doper veroordeelde zowel de farizeeën als de sadduceeën (de religieuze leiders van zijn tijd) als volgt:

“Gij **adderengebroadels!** wie heeft u aangewezen te vluchten van de toekomstige toorn?” (Matt 3:7).

Vandaag zouden wij beschuldigd worden van liefdeloosheid, onvriendelijkheid en onchristelijkheid.

Jezus sprak dezelfde waarschuwingen uit tegen de religieuze farizeeën:

“Gij **adderengebroadels!** hoe kunt gij goede dingen spreken, daar gij boos zijt? want uit de overvloed des harten spreekt de mond” (Matt 12:34).

Hij stond op tegen hen en zei in hun gelaat “hypocrieten”, “blinden”, “blinde gidsen”, “witgekalkte graven”, “slangen” en “adderengebroadels”. Voor te veel evangelischen en sommige fundamentalisten zou dit een onaanvaardbare taal zijn, maar het IS bijbelse taal en het kwam uit de mond van de Zoon van God.

“**Wijs hen daarom streng terecht**, opdat zij gezond mogen zijn in het geloof” (Titus 1:13).

Dit werd geschreven aan Titus want er waren er die van huis tot huis gingen om gehele gezinnen omver te werpen met hun valse leer (verzen 10-16). De getrouwe christen wordt gezien als:

“Iemand die zich houdt aan het betrouwbare woord, dat naar de leer is, zodat hij in staat is aan te sporen door het gezonde onderwijs en ook de tegensprekers te weerleggen” (Titus 1:9).

Het is geweten dat wanneer iemand goed onderlegd is in de correcte leer hij dan geen kritisch onderzoek te vrezen heeft. Vele kerkleiders vertellen hun vergadering om bepaalde boeken niet te lezen of geen preken te aanhoren van aberrante leraars die hen zouden uitdagen. Dit is exact wat de cults en sekten doen. Als wij in de omstandigheden komen dat wij niet in staat zijn iemands leer in vraag te stellen, en wij elke uitdaging willen vermijden, dan zijn we net als de cults geworden. David aanvaardde berisping en correctie van Nathan. Hij zei niet, om zichzelf te beschermen “raak niet aan Gods gezalfde”.

Anderen zeggen “spreek niet over hen want zij verkondigen het Evangelie”. Niemand zegt dat men niet kan gered worden door hun evangelieprediking. Wat wij wel zeggen is dat wanneer u hun leringen volgt dit overeenkomt met verward worden in een cultisch systeem. Kan iemand het Evangelie verkondigen (dat kan redden) en daarnaast ook ketterij prediken? Het antwoord is ja. Het bekrachtigt hun bediening niet wanneer daar ook mensen gered worden. Maar het ontkracht zeker hun bediening wanneer zij valsheid prediken naast het Evangelie. Zij zijn zeker begrepen in de rangen van valse leraars wanneer zij iets wezenlijks vals leren over de Bijbel. Valsheid is niet beperkt tot het Evangelie. Er zijn wel leringen waarover leraren van mening kunnen verschillen maar die hebben geen betrekking op de verzoening, de opstanding of de persoon van Jezus Christus of andere fundamentele bijbelse leringen.

Vandaag wordt ook het concept van “lastering van de Heilige Geest” een valse leer, doordat sommige leraars en hun volgelingen zeggen dat men schuldig is aan de onvergefelijke zonde wanneer men hen als leraars zelfs maar in vraag stelt. Bijbels gezien echter is de (gods)lastering van de Heilige Geest absoluut niet toepasselijk op het lasteren van louter mensen.

Ik geloof dat God vandaag de Kerk traint in het herkennen van eindtijdse dwaling en bedrog. De omtrek van het strijdveld verwijdt zich alsmaar meer. Op wie gaan wij tijdens die training steunen? Op Gods beproefde Woord of op de interpretaties van andere mensen? Wanneer de eindtijdse misleiding toeneemt zullen de getrainden kunnen standhouden. Zij die niet getraind zijn in Gods Woord zullen als geestelijk blinden niet zien wat er zal komen. Een persoon die in staat is goed en kwaad te onderscheiden vertoont geestelijke wasdom, maturiteit. Zij die zich niet getraind hebben kunnen veel gemakkelijker op een dwaalspoor gebracht worden.

In 1 Kor 12:10 wordt gesproken van de gave van onderscheiding van geesten. Men moet onderscheiden of een geest uit God komt óf uit een andere bron. Dit is waarom ons geboden wordt de “geesten te beproeven”:

“Geliefden, geloof niet iedere geest, maar **beproof de geesten, of zij uit God zijn**; want vele valse profeten zijn uitgegaan in de wereld” (1 Joh 4:1).

Want niet iedere geest die spreekt heeft zijn bron in God! Paulus zegt de Kerk, na de vermaning de Geest niet uit te blussen en de profetieën niet te verachten:

“**Beproof alle dingen**; behoud het goede” (1 Thess 5:21).

“opdat wij geen kleine kinderen meer zouden zijn, heen en weer geslingerd door de golven en meegesleurd **door elke wind van leer, door de bedriegerij van de mensen om sluw tot dwaling te verleiden**, maar dat wij, door ons in liefde aan de waarheid te houden, in alle opzichten zouden groeien in Hem Die het Hoofd is, namelijk Christus” (Efeziërs 4:14-16).

Wij verheugen ons wanneer zij die in dwaling verkeerden de waarheid vinden en vrijgemaakt worden, en zij de waarheid najagen om te groeien. De Heer Jezus zei:

“Als u in Mijn woord blijft, bent u werkelijk Mijn discipelen; en u zult de waarheid kennen, en **de waarheid zal u vrijmaken**” (Joh 8:31-32).

Ons schriftuurlijke mandaat is de valsheid en onvruchtbare werken der duisternis te ontmaskeren. Als u er zich niet om bekommert dan zondigt u, omdat het geboden werd. Men kan u een smadelijk een “ketterij-jager” noemen, maar God roept u op om onderscheidingsvermogen te gebruiken, om geestelijke maturiteit na te streven en gehoorzaam te zijn. Wij hebben meer mensen nodig om op te komen voor het Woord en niet te bezwijken onder de druk om ongehoorzaam te zijn of mensenbehagers te worden.

“De siddering voor de mens legt een strik” (Spreuken 29:25).

Maar:

“De vreze des HEEREN is het beginsel der wetenschap” (Spreuken 1:7).

U kan bevreesd zijn om de credibiliteit van de leiders in uw kerk in vraag te stellen of hen de waarheid te leren. U kan gebrandmerkt worden als iemand die verdeeldheid zaait. Men kan u vertellen dat u zich aan hen als leiders moet ‘onderwerpen’, omdat zij Gods ‘gezalfden’ zijn. Maar de Bijbel zegt: “de siddering voor de mens legt een strik”. Zij zullen trachten elke vraag te onderdrukken op grond van hun gezag, of beroep doen op acceptatie in de naam van de ‘liefde’ en de ‘eenheid’. Weet echter dat u niet alleen bent. Er zijn duizenden gelovigen die dezelfde bezorgdheid en vragen hadden als u. herinner u dat wij worden opgeroepen om God te gehoorzamen en Zijn Woord - niet de mens. Herinner u wat Petrus zei tegen de religieuze leiders:

“Maar Petrus en de apostelen antwoordden, en zeiden: Men moet Gode meer gehoorzaam zijn, dan de mensen” (Hand 5:29).

De keuze ligt bij u !

E-mail: verhoevenmarc@skynet.be

Homepage: <http://users.skynet.be/fa390968/index.htm> of <http://www.verhoevenmarc.be/index.htm>

Mirror sites: <http://members.lycos.nl/verhoevenmarc696/index.htm>
<http://members.fortunecity.com/marcverhoeven1/index.htm>